

Glossari

de termes

d'accessibilitat i inclusió

Índex

Telèfons

- 021

A

- Accessibilitat cognitiva
- Accessibilitat comunicativa
- Accessibilitat física
- Accessibilitat universal
- Acció positiva
- Activitats bàsiques de la vida quotidiana (ABVC)
- Afàsia
- Agenda 2030 per al desenvolupament sostenible
- Ajustos raonables
- Alzheimer, malaltia d'Anomalia
- Apoplexia
- Assistència personal
- Atenció precoç
- Audiòfon
- Audiodescripció
- Autonomia personal

B

- Bucle magnètic

C

- Capacitisme
- Ceguera
- Centres especials d'ocupació

D

- Dactilografia
- Demència
- Dependència
- Drets humans
- Desigualtat social
- Desinstitucionalització
- Diàspora
- Dificultats d'aprenentatge
- Discapacitat
- Discapacitat auditiva
- Discapacitat del desenvolupament
- Discapacitat física*
- Discapacitat intel·lectual
- Discapacitat orgànica
- Discapacitat psicosocial
- Discapacitat visual
- Discriminació per motius de discapacitat
- Distròfia
- Dona Trans

E

- Edatisme
- Educació inclusiva
- Emigrants
- Esclerosi múltiples
- Espina bífida

- Esquizofrènia
- Estereotip
- Exclusió social
- Estrangeritzar

G

- Guia-Intèrpret

H

- Home Trans
- Homofòbia

I

- Identitats cisgènere
- Identitats Trans
- Igualtat d'oportunitats
- Implant coclear
- Infantilització/paternalisme
- Immigrant
- Immigrant de segona generació (o més)
- Intèrpret de llengua de signes
- Interseccionalitat

L

- Lectura fàcil
- Llengua de signes

M

- Malalties rares
- Mobilitat

N

- No binari/no binarie
- Normalització

O

- Ocupació amb suport

P

- Paràlisi cerebral
- Prejudici
- Pobresa
- Pobresa infantil
- Pobresa severa
- Psicomotricitat

R

- Racisme
- Refugiat/da

S

- Salut mental
- Síndrome de Down
- Sistema Braille
- Sordceguesa
- Subtitulat

T

- Transgènere
- Transsexual
- Transfòbia
- Trastorno de l'Espectre Autista

U

- Usabilitat

V

- Vida independent

Telèfons

021

Telèfon gratuït per atendre víctimes de discriminació racial o ètnica, a través del qual es pot consultar una persona professional en matèria d'igualtat.

Font: Acadèmia de Cinema. "Llenguatge inclusiu per a cineastes que volen comptar amb tota la societat".

A

Accessibilitat cognitiva

Característica que tenen els objectes, espais o textos que fa que els entenguin totes les persones.

L'accessibilitat cognitiva inclou solucions, per exemple, per millorar la comunicació, la senyalització, l'orientació i la localització d'edificis.

Font: Reial Patronat sobre Discapacitat. "Glossari sobre discapacitat".

<https://www.rpdiscapacidad.gob.es/discapacidad-derechos-humanos/glosario-y-datos-sobre-discapacidad.htm>

Accessibilitat comunicativa

Situació en la qual no es donen barreres en la comunicació interpersonal, comunicació escrita i virtual.

Font: Real Patronat sobre Discapacitat. "Guia d'estil sobre discapacitat per a professionals dels mitjans de comunicació".

<https://www.cedid.es/es/buscar/record/544014>

Accessibilitat física

Situació en la qual no hi ha barreres ambientals ni físiques en les vies i espais públics, edificacions, habitatges i tot tipus d'escenaris.

Font: Real Patronat sobre Discapacitat. "Guia d'estil sobre discapacitat per a professionals dels mitjans de comunicació". <https://www.cedid.es/es/buscar/Rècord/544014>

Accessibilitat universal

Condició que han de complir els entorns, processos, béns, productes i serveis, així com objectes, instruments, eines i dispositius, per ser comprensibles, utilitzables i practicables per totes les persones en condicions de seguretat i comoditat de la manera més autònoma i natural possible.

Font: Ministeri de Drets Socials i Agenda 2030. "Estratègia espanyola sobre discapacitat 2022-2030". <https://www.siiis.net/documentos/ficha/574700.pdf>

Acció positiva

Aquelles mesures de caràcter específic consistents a evitar o compensar els desavantatges derivats de la discapacitat i destinats a accelerar o aconseguir la igualtat de fet de les persones amb discapacitat i la seva participació plena en els àmbits de la vida política, econòmica, social, educativa, laboral i cultural.

Font: Ministeri de Drets Socials i Agenda 2030. "Estratègia espanyola sobre discapacitat 2022-2030". <https://www.siiis.net/documentos/ficha/574700.pdf>

Activitats bàsiques de la vida diària (ABVD)

Aquelles elementals, com alimentació, lavabo, vestuari, mobilitat, continència i l'ús del bany.

Font: Real Patronat sobre Discapacitat. “Guia d'estil sobre discapacitat per a professionals dels mitjans de comunicació”.

<https://www.cedid.es/es/buscar/record/544014>

Afàsia

Disminució de la capacitat de comprendre i/o expressar-se a través del llenguatge parlat o escrit, a causa d'una lesió o malaltia en les àrees del cervell que afecten el llenguatge.

Font: Real Patronat sobre Discapacitat. “Guia d'estil sobre discapacitat per a professionals dels mitjans de comunicació”.

<https://www.cedid.es/es/buscar/record/544014>

Agenda 2030 per al desenvolupament sostenible

Va ser aprovada el 2015 per la Assemblea General de Nacions

Unides i constitueix un compromís polític a nivell internacional per fer front als reptes socials, econòmics i mediambientals de la globalització, posant al centre les persones, el planeta, la prosperitat i la pau, sota el lema “no deixar ningú enrere”.

Font: Ministeri de Drets Socials i Agenda 2030. “Estratègia espanyola sobre discapacitat 2022-2030”.

<https://www.siis.net/documentos/ficha/574700.pdf>

Ajustos raonables

Modificacions i adaptacions necessàries que no imposen una càrrega desproporcionada o indeguda per a garantir a les persones amb discapacitat el gaudi o exercici dels drets humans i llibertats fonamentals.

Font: Real Patronat sobre Discapacitat. “Guia d'estil sobre discapacitat per a professionals dels mitjans de comunicació”.

<https://www.cedid.es/es/buscar/record/544014>

Alzheimer, malaltia de Afecció neurodegenerativa progressiva i irreversible que afecta el cervell produint la mort de les neurones. És la causa més freqüent de les demències, i produeix una deterioració cognitiva.

Font: Real Patronat sobre Discapacitat. “Guia d'estil sobre discapacitat per a professionals dels mitjans de comunicació”.

<https://www.cedid.es/es/buscar/record/544014>

Anomalia

Alteració orgànica, congènita o adquirida.

Font: Real Patronat sobre Discapacitat. “Guia d'estil sobre discapacitat per a professionals dels mitjans de comunicació”.

<https://www.cedid.es/es/buscar/record/544014>

Apoplexia

Suspensió sobtada, més o menys total de la funció cerebral (pèrdua de consciència, mobilitat i sensibilitat), per accidents cerebrovasculars.

Font: Real Patronat sobre Discapacitat. “Guia d'estil sobre discapacitat per a professionals dels mitjans de comunicació”.

<https://www.cedid.es/es/buscar/record/544014>

Assistència personal

Servei prestat per un assistent personal que realitza o col·labora en tasques de la vida quotidiana d'una persona en

situació de dependència, per a fomentar la seva vida independent, promovent i potenciant la seva autonomia personal.

Font: Real Patronat sobre Discapacitat. “Guia d'estil sobre discapacitat per a professionals dels mitjans de comunicació”.

<https://www.cedid.es/es/buscar/record/544014>

Atenció precoç

Conjunt d'intervencions dirigides a la població infantil de 0 a 6 anys, a la família i a l'entorn que responen al més aviat possible a les necessitats transitòries o permanents que presenten els nens amb trastorns en el seu desenvolupament o que tenen risc de patir-ho.

Font: Real Patronat sobre Discapacitat. “Guia d'estil sobre discapacitat per a professionals dels mitjans de comunicació”.

<https://www.cedid.es/es/buscar/record/544014>

Audiòfon

Aparell que usen algunes persones sordes que amplifica i millora els sons.

Font: Real Patronat sobre Discapacitat. “Guia d'estil sobre discapacitat per a professionals dels mitjans de comunicació”.

<https://www.cedid.es/es/buscar/record/544014>

Audiodescripció

Servei de suport a la comunicació que consisteix en el conjunt de tècniques i habilitats aplicades, a fi de compensar la manca d'adaptació de la part visual continguda en qualsevol tipus de missatge.

Font: Ministeri de Drets Socials i Agenda 2030. “Estratègia espanyola sobre discapacitat 2022-2030”. <https://www.sis.net/documentos/ficha/574700.pdf>

Autonomia personal

Capacitat de controlar,
afrontar
i prendre decisions, per
iniciativa pròpia, decisions
personals sobre com viure
d'acord amb
les normes i preferències
pròpies, així com de
desenvolupar les activitats
bàsiques de la vida diària.

Font: Ministeri de Drets Socials i Agenda 2030.
“Estratègia espanyola sobre discapacitat 2022-
2030”. [https://www.siiis.net/documentos /
ficha/574700.pdf](https://www.siiis.net/documentos/ficha/574700.pdf)

B

Bucle magnètic

És un ajut auxiliar per a usuaris de pròtesis auditives (audiòfons i/o implants) que facilita l'accessibilitat auditiva a l'entorn, tant per a l'orientació i mobilitat a l'espai, com per a la percepció de la informació sonora de tot tipus i del llenguatge.

Consisteix en un sistema de so que transforma el senyal sonor, generant un canvi magnètic que capta la pròtesi de la persona amb discapacitat auditiva.

Amb això, es possibilita la comunicació i les relacions interpersonals en espais i/o situacions contaminades pel soroll ambient i/o en

les que la distància amb l'interlocutor o la presència de diversos interlocutors dificulta o impedeix aquesta comunicació i l'accés a la informació.

Font: FIAPES. Bucle magnètic.

<https://www.fiapas.es/redes-de-trabajo/red-de-promocion-de-la-accessibilidad/servicios#:~:text=El%20bucle%20magn%C3%A9tico%20es%20una,tot%20tipus%20i%20del%20llenguatge.>

C

Capacitisme

Model basat en allò que algunes persones creuen que és normal per a totes, per exemple, a nivell de comprensió, comportament i raonament. Totes les persones que no encaixen dins aquesta suposada normalitat són discriminades.

Font: Reial Patronat sobre Discapacitat. “Glossari sobre discapacitat”.

<https://www.rpdiscapacidad.gob.es/discapacidad-derechos-humanos/glosario-y-datos-sobre-discapacidad.htm>

Ceguera

Pèrdua total de la visió.

Font: Reial Patronat sobre Discapacitat. Guia d'estil sobre discapacitat per a professionals dels mitjans de comunicació.

<https://www.cedid.es/es/buscar/Record/544014>

Centres especials

d'ocupació (CEO)

Empreses l'objectiu principal de les quals és proporcionar als treballadors amb discapacitat un treball productiu i remunerat, adequat a les seves característiques personals i que en faciliti la integració laboral en el mercat ordinari de treball.

Font: Reial Patronat sobre Discapacitat. Guia d'estil sobre discapacitat per a professionals dels mitjans de comunicació.

<https://www.cedid.es/es/buscar/Record/544014>

D

Dactilografia

Esriptura a la mà. És un mètode de comunicació per a persones sordes i sordcegues que consisteix a dibuixar lletres amb un dit sobre el palmell de la mà, en el cas de les persones sordcegues, ia l'aire o qualsevol superfície en el cas de les persones sordes.

Font: Reial Patronat sobre Discapacitat. Guia d'estil sobre discapacitat per a professionals dels mitjans de comunicació.
<https://www.cedid.es/es/buscar/Record/544014>

Demència

Deteriorament, generalment progressiu, de les facultats mentals en una persona. El concepte “demència senil” ja no es fa servir, ja que es considera que la vellesa, per si mateixa, no és causa de demència.

Font: Reial Patronat sobre Discapacitat. Guia d'estil sobre discapacitat per a professionals dels mitjans de comunicació.
<https://www.cedid.es/es/buscar/Record/544014>

Dependència

Estat de caràcter permanent en què es troben les persones que, per raons derivades de l'edat, la malaltia o la discapacitat, i lligades a la falta o a la pèrdua d'autonomia física, mental, intel·lectual o sensorial, necessiten l'atenció d'una altra o altres persones o ajuts importants per realitzar activitats bàsiques de la vida diària o, en el cas de les persones amb discapacitat intel·lectual o malaltia mental, altres suports per a la seva autonomia personal.

Font: Ministeri de Drets Socials i Agenda 2030. “Estratègia espanyola sobre discapacitat 2022-2030”.
<https://www.siis.net/documentos/ficha/574700.pdf>

Drets humans

Són drets i llibertats fonamentals que tenim totes les persones pel sol fet d'existir. Respectar-ho permet crear les condicions indispensables perquè els éssers humans visquem dignament en un entorn de llibertat, justícia i pau. El dret a la vida, a la llibertat d'expressió, a la llibertat d'opinió i de consciència, a l'educació, a l'habitatge a la participació política o d'accés a la informació en són alguns.

Font: Amnistia Internacional. “Els Drets Humans”.
<https://www.es.amnesty.org/en-que-estamos/temas/derechos-humanos/>

Desigualtat social

Es produeix quan l'ordre econòmic i social retribueix diferencialment les persones mitjançant recompenses o càstigs que no es basen en el seu exercici personal. La particularitat més beneficiada és sempre la posició social elevada, però també es castiguen qüestions com ara el sexe (masclisme), la pertinença ètnica o el color de pell (racisme), l'edat (edatisme), el lloc d'origen (xenofòbia), les opcions sexuals (homofòbia, bifòbia), la religió (intolerància religiosa), o l'escassetat de recursos (aporofòbia), entre d'altres. La desigualtat social és transversal i es mou i expressa al llarg de diversos eixos de discriminació.

Font: European Anty Poverty Network. L'estat de la pobresa. Seguiment dels indicadors de l'Agenda UE 2030”.

https://www.eapn.es/estadodepobreza/ARXIU/documentos/13_Informe_AROPE_2023_completo.pdf

Desinstitucionalització

Procés de desenvolupament de serveis comunitaris que té l'objectiu de reduir o eliminar les situacions en què una persona ha d'anar a viure a una institució perquè no es pot quedar al seu entorn habitual.

Font: Reial Patronat sobre Discapacitat. “Glossari sobre discapacitat”.

<https://www.rpdiscapacidad.gob.es/discapacidad-derechos-humanos/glosario-y-datos-sobre-discapacidad.htm>

Diàspora

A més de referir-se a les persones o poblacions ètniques que han abandonat el seu lloc d'origen, amb què mantenen llaços, el terme

també és utilitzat per la comunitat racialitzada nascuda o que ha crescut des dels primers anys de vida a Europa. És una diàspora ideològica, sense desplaçament físic de la seva terra d'origen.

Font: Acadèmia de Cinema. “Llenguatge inclusiu per a cineastes que volen comptar amb i tota la societat”.

Dificultats d'aprenentatge

Alteracions que dificulten l'adquisició i l'ús del llenguatge, la lectura, l'escriptura, el raonament o les habilitats matemàtiques degudes a una disfunció del sistema nerviós central.

Font: Reial Patronat sobre Discapacitat. “Guia d'estil sobre discapacitat per a professionals dels mitjans de comunicació”.

<https://www.cedid.es/es/buscar/Record/544014>

Discapacitat

És una situació que resulta de la interacció entre les persones amb deficiències previsiblement permanents i qualsevol tipus de barreres que limitin o impedeixin la seva participació plena i efectiva a la societat, en igualtat de condicions amb les altres.

Font: Ministeri de Drets Socials i Agenda 2030. “Estratègia espanyola sobre discapacitat 2022-2030”.
<https://www.siiis.net/documentos/ficha/574700.pdf>

Discapacitat auditiva

Pèrdua o anomalia d'una funció anatòmica i/o fisiològica del sistema auditiu que minora la capacitat d'audició i té la conseqüència immediata en una discapacitat per sentir. Les pèrdues d'audició poden ser

ser congènites, progressives o adquirides i presentar-se a qualsevol edat. Es considera que hi ha una pèrdua auditiva quan la disminució de l'audició és igual o superior a 25 decibels.

Font: Confederació Espanyola de Famílies de Persones Sordes (FIAPAS). “Què és la sordesa”.
<https://www.fiapas.es/que-es-la-sordera>

Discapacitat del desenvolupament

Es fa servir per a totes aquelles discapacitats que s'originen en el temps del desenvolupament; generalment, a la nostra cultura, aquest temps se cenyeix als primers 18 anys de vida de les persones. Indica que hi ha limitacions en àrees rellevants de la vida, tals

com el llenguatge, la mobilitat, l'aprenentatge, l'autocura i la vida independent.

Font: Plena Inclusió. “Discapacitat del desenvolupament”.
<https://www.plenainclusion.org/discapacidad-intelectual/recurso/discapacidad-del-desarrollo/>

Discapacitat física*

Fa referència a la disminució o absència de funcions motores o físiques, que alhora repercuteix en el desenvolupament o forma de dur a terme determinades activitats en una societat que presenta severes limitacions i barreres. Per això, les persones amb discapacitat física troben dificultats en la realització de moviments o en la manipulació d'objectes i els poden afectar altres àrees com el llenguatge.

Font: COCEMFE. “Discapacitat física i orgànica”.
<https://www.cocemfe.es/informate/discapacidad-fisica-organica/>

***Nota:**

Si bé s'utilitza el terme de “diversitat funcional”, aquest terme i altres de similars no estan contemplades en els instruments internacionals sobre el tema, ni recolzades per la major part del teixit associatiu. A més, no compta amb fonament etimològic, mèdic, acadèmic que el sustenti, ni hi ha avals normatius, jurídics o polítics o d'ús estès.

Discapacitat intel·lectual

Implica una sèrie de limitacions en les habilitats que la persona aprèn per funcionar a la seva vida diària i que li permeten respondre davant de diferents situacions i llocs. La discapacitat intel·lectual s'expressa amb relació a l'entorn. Depèn tant de la pròpia persona com de les barreres del seu voltant.

Font: Plena inclusió. “Discapacitat intel·lectual”.
<https://www.plenainclusion.org/discapacitat-intel·lectual/recurs/discapacitat-intel·lectual/>

Discapacitat orgànica

Aquella produïda per la pèrdua de funcionalitat d'alguns sistemes corporals, que solen relacionar-se amb els òrgans interns o els processos fisiològics, ja siguin de forma congènita o adquirida. És el cas de malalties renals, hepàtiques, cardiopaties, fibrosi quística, malaltia de Crohn i malalties metabòliques, limfedema, hemofília, lupus, cefalees i migranyes, alzheimer, pàrkinson, trastorns del son, fibromiàlgia o síndrome de fatiga crònica.

Font: COCEMFE. “Discapacitat física i orgànica”.
<https://www.cocemfe.es/informate/discapacidad-fisica-organica/>

Discapacitat psicosocial

Fa referència a les persones que han rebut un diagnòstic de salut mental i que han experimentat factors socials negatius com l'estigma, la discriminació i l'exclusió. Les persones que viuen amb discapacitats psicosocials són exusuaris i usuaris actuals de serveis de salut mental, així com persones que s'identifiquen com a supervivents d'aquests serveis o amb discapacitat psicosocial.

Font: Organització Mundial de la Salut. “Atlas de Salut Mental 2020. Organització Mundial de la Salut”.

<https://www.who.int/publications/i/item/9789240036703>

Discapacitat visual

És la consideració a partir de la disminució total o parcial de la vista. Es mesura a través de diversos paràmetres, com ara la capacitat lectora de prop i de lluny, el camp visual o l'agudesia visual.

En aquest sentit de ceguesa o deficiència visual s'està fent referència a condicions caracteritzades per una limitació total o molt seriosa de la funció visual en un o més d'aquests paràmetres mesurats. És a dir, es tracta de persones que, o bé no veuen absolutament res, o bé, en el millor dels casos, fins i tot portant ulleres o utilitzant altres ajuts òptics, veuen molt menys del normal i fent un gran

És la consideració a partir desforç denfocament.

Font: ONZE. "La discapacitat visual".
<https://www.once.es/dejanos-ayudarte/la-discapacidad-visual#:~:text=Qu%C3%A9%20es%20la%20discapacitat%20visual&text=Es%20dir%2C%20se%20tracta%20de%20un%20gran%20esforç%20de%20enfocament>

Discriminació per motius de discapacitat

S'entendrà qualsevol distinció, exclusió o restricció per motius de discapacitat que tingui el propòsit o l'efecte d'obstaculitzar o deixar sense efecte el reconeixement, gaudi o exercici, en igualtat de condicions, de tots els drets humans i les llibertats fonamentals en els àmbits polític, econòmic, social, cultural, civil o altre tipus.

Inclou totes les formes de discriminació, entre les quals hi ha la denegació d'ajustos raonables.

Font: Organització de les Nacions Unides. Convenció sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat.
<https://www.un.org/esa/socdev/enable/documents/tccconvs.pdf>

Distròfia

Trastorn de la nutrició d'un òrgan o teixit que afecta el creixement i el funcionament d'aquest.

Font: Reial Patronat sobre Discapacitat. "Guia d'estil sobre discapacitat per a professionals dels mitjans de comunicació".
<https://www.cedid.es/es/buscar/Record/544014>

Dona Trans

Es refereix a una dona a qui se li va assignar el sexe masculí en néixer.

Font: Acadèmia de Cinema. "Llenguatge inclusiu per a cineastes que volen comptar amb i tota la societat".

E

Edadisme

Discriminació per raó d'edat, especialment de la gent gran o la gent gran.

Font: Fundació La Caixa. “Glossari sobre edatisme”.

<https://fundacionlacaixa.org/es/persones-majors-recursos-digitals-glossari-edadisme>

Educació inclusiva

És un procés pedagògic i ètic orientat a aconseguir una estructura social justa, cosa que suposa oferir a totes les persones sense distinció, un tractament educatiu equitatiu i adequat a les seves característiques personals de diversa índole, actuant així conforme al dret a l'educació.

Font: Ministeri de Drets Socials i Agenda 2030.

“Estratègia espanyola sobre discapacitat 2022-2030”.

<https://www.siis.net/documentos/ficha/574700.pdf>

Ocupació amb suport

Conjunt d'accions d'orientació i acompanyament a persones amb discapacitat que fan les preparadores laborals en el lloc de treball, prestades per preparadors laborals especialitzats, que tenen per objecte facilitar l'adaptació social i laboral de treballadors amb discapacitat amb especials dificultats d'inserció laboral en empreses de mercat ordinari de treball en condicions similars a la resta dels treballadors que exerceixen llocs equivalents.

Font: Ministeri de Drets Socials i Agenda 2030.

“Estratègia espanyola sobre discapacitat 2022-2030”.

<https://www.siis.net/documentos/ficha/574700.pdf>

Emigrant

Els qui abandonen el seu país per anar a un altre. La diferència entre immigrant i emigrant és el punt de vista. Al primer, la perspectiva la té el territori d'arribada, al segon, el de partida.

Font: Acadèmia de Cinema. “Llenguatge inclusiu per a cineastes que volen comptar amb i tota la societat”.

Malaltia rara

Malaltia que afecta menys de 5 persones per cada 10.000 habitants. Moltes són cròniques i degeneratives i tenen unes característiques pròpies: comencen quan la persona és jove, produeixen dolors constants, dificultats sensorials, intel·lectuals o del moviment.

Font: Reial Patronat sobre Discapacitat. “Glossari sobre discapacitat”.

<https://www.rpdiscapacidad.gob.es/discapacidad-derechos-humanos/glosario-y-datos-sobre-discapacidad.htm>

Esclerosi múltiple

Malaltia progressiva del sistema nerviós central que afecta la capacitat del cervell per controlar funcions com la parla, la vista, el sistema locomotor...

Font: Reial Patronat sobre Discapacitat. "Guia d'estil sobre discapacitat per a professionals dels mitjans de comunicació".

<https://www.cedid.es/es/buscar/Record/544014>

Espina bífida

Defecte congènit que es produeix quan la columna vertebral i la medul·la espinal no es formen correctament.

Font: Reial Patronat sobre Discapacitat. "Guia d'estil sobre discapacitat per a professionals dels mitjans de comunicació".

<https://www.cedid.es/es/buscar/Record/544014>

Esquizofrènia

Malaltia mental del grup de la psicosi, de caràcter greu, caracteritzada per l'escissió de la personalitat, trastorns del pensament (deliris, al·lucinacions) i pèrdua del contacte amb la realitat.

Font: Reial Patronat sobre Discapacitat. "Guia d'estil sobre discapacitat per a professionals dels mitjans de comunicació".

<https://www.cedid.es/es/buscar/Record/544014>

Estereotip

Són un conjunt d'idees i creences preestablertes que s'apliquen de manera general i indiferenciada a un grup social, en base a la seva diferència, és a dir: nacionalitat, ètnica, classe socioeconòmica, edat, sexe, orientació sexual, professió, ofici o altres.

Font: Acadèmia de Cinema. "Llenguatge inclusiu per a cineastes que volen comptar amb i tota la societat".

Exclusió social

És entesa com la incapacitat de participar plenament en la societat en què es viu a causa d'una situació de desfavoriment o desigualtat que, alhora, és fruit d'un procés multicausal i multidimensional donat per l'acumulació de factors de vulnerabilitat social relacionats amb característiques d'identitat, com l'edat, la nacionalitat, el gènere, les opcions religioses i d'altres, o amb la disposició efectiva d'eines com ara l'educació, el suport social, la salut física i mental, l'habitatge o els ingressos, entre altres.

Font: European Anty Poverty Network. L'estat de la pobresa. Seguiment dels indicadors de l'Agenda UE 2030”.

https://www.eapn.es/estadoddepobreza/ARXIU/documentos/13_Informe_AROPE_2023_completo.pdf

L'exclusió política fa referència a la manca de participació en la presa de decisions i l'accés a drets civils i polítics. Això es pot manifestar en la incapacitat de votar o influir en polítiques que afecten la comunitat.

Trobem exemples clars de l'exclusió política en diferents aspectes de la vida, que habitualment es tradueixen en comunitats infrarepresentades i fins i tot sense dret a vot, i per tant també menys influència en les decisions que els afecten directament.

Font: EAPN Madrid. “Definició i dimensions de l'exclusió social a Espanya”.

https://www.eapnmadrid.org/noticia.asp?id_not=314

Estrangeritzar

Percebre una persona som forana o nouvinguda al país i que no domina la llengua de la regió, pels seus trets fenotípics, com el color de pell o forma dels seus ulls.

Font: Acadèmia de Cinema. “Llenguatge inclusiu per a cineastes que volen comptar amb i tota la societat”.

G

Guia-Intèrpret

Professional que fa d'intèrpret i guia de la persona sordcega, realitzant les adaptacions necessàries, servint-lo de nexa amb l'entorn i facilitant-ne la participació en igualtat de condicions.

Font: Ministeri de Drets Socials i Agenda 2030. "Estratègia espanyola sobre discapacitat 2022-2030".

<https://www.siiis.net/documentos/ficha/574700.pdf>

H

Home Trans

Home a qui se li va assignar el sexe femení en néixer.

Font: Acadèmia de Cinema. “Llenguatge inclusiu per a cineastes que volen comptar amb i tota la societat”.

Homofòbia

Aversió cap a l'homosexualitat o contra homes i dones homosexuals, tot i que se sol incloure les altres persones que integren la diversitat sexual LGBTIQ+.

Font: Acadèmia de Cinema. “Llenguatge inclusiu per a cineastes que volen comptar amb i tota la societat”.

I

Identitats cisgènere

Persones la identitat i expressió de gènere de les quals coincideix amb el sexe assignat en néixer.

Font: Acadèmia de Cinema. "Llenguatge inclusiu per a cineastes que volen comptar amb i tota la societat".

Identitats Trans

Transgènere, transsexualitat i transvestisme. Es refereix a les persones la identitat i expressió de gènere de les quals no coincideix amb el sexe assignat en néixer.

Font: Acadèmia de Cinema. "Llenguatge inclusiu per a cineastes que volen comptar amb i tota la societat".

Igualtat d'oportunitats

S'anomena així el procés d'adequació, ajustaments i millores necessàries als entorns jurídic, social, cultural i de béns i serveis que facilitin a les persones amb

discapacitat una inclusió efectiva, amb les mateixes possibilitats i oportunitats que té la resta de la població.

Font: Reial Patronat sobre Discapacitat. "Guia d'estil sobre discapacitat per a professionals dels mitjans de comunicació".
<https://www.cedid.es/es/buscar/Record/544014>

Implant coclear

Producte sanitari d'alta tecnologia que consisteix en un transductor que transforma els senyals acústics en senyals elèctrics que estimulen el nervi auditiu.

Font: Reial Patronat sobre Discapacitat. "Guia d'estil sobre discapacitat per a professionals dels mitjans de comunicació".
<https://www.cedid.es/es/buscar/Record/544014>

Infantilització/ paternalisme

Adjudicació de característiques considerades pròpies de la infància a una persona adulta. Aquestes actituds de sobreprotecció limiten l'autonomia i el desenvolupament de les persones amb discapacitat i interfereixen en les accions i el desenvolupament de les persones amb discapacitat i interfereixen en les accions i decisions.

Font: Llenguatge inclusiu per a cineastes que volen comptar amb i tota la societat. Campus d'estiu Acadèmia de Cinema 2023

Immigrant

Persones que arriben a un país procedent del seu. El terme immigrant per se no és negatiu, el problema són les connotacions negatives que se li ha anat donant i com ha acabat per substituir “persona”, paraula que no sol utilitzar-se per anomenar els qui formen part d'aquest col·lectiu. Això contribueix a allargar la narrativa deshumanitzant. És preferible “persona que migra” i una opció interessant per substituir-lo o, almenys, intercanviar-ho, seria “persones en trànsit”.

Font: Acadèmia de Cinema. “Llenguatge inclusiu per a cineastes que volen comptar amb i tota la societat”.

Immigrant de segona generació (o més)

Al·ludeix a les filles/fills d'immigrants nascuts al país on s'han traslladat els pares o que han arribat a la seva infància.

Font: Acadèmia de Cinema. “Llenguatge inclusiu per a cineastes que volen comptar amb i tota la societat”.

Intèrpret de llengua de signes

Professional que interpreta i tradueix la informació de la llengua de signes a la llengua oral i escrita i, al contrari. Garanteix la comunicació entre les persones amb discapacitat auditiva i sordcegues, que siguin usuàries d'aquesta llengua, i el seu entorn.

Font: Ministeri de Drets Socials i Agenda 2030. “Estratègia espanyola sobre discapacitat 2022-2030”.
<https://www.siis.net/documentos/ficha/574700>.

Interseccionalitat

Aiguabarreig de factors que es potencien en experimentar discriminació. La interseccionalitat és un enfocament que subratlla que el gènere, l'ètnia, la discapacitat, la classe social o orientació social, com altres categories socials, com ara la condició de migrant, lluny de ser “naturals” o “biològiques”, són construïdes i estan interrelacionades.

Font: Ministeri de Drets Socials i Agenda 2030. “Estratègia espanyola sobre discapacitat 2022-2030”.
<https://www.siis.net/documentos/ficha/574700.pdf>

L

Lectura fàcil

Mètode d'adaptació i redacció de textos que pretén fer accessible la informació i la cultura a les persones amb dificultats de comprensió lectora. És un plantejament general sobre l'accessibilitat a la informació i la comprensió dels missatges escrits de les persones amb diversitat intel·lectual i d'aprenentatge.

Font: Ministeri de Drets Socials i Agenda 2030.
“Estratègia espanyola sobre discapacitat 2022-2030”.
<https://www.siiis.net/documentos/ficha/574700.pdf>

Llengua de signes

Llengües o sistemes lingüístics de caràcter visual, espacial, gestual i manual en la conformació dels quals intervenen factors històrics, culturals, lingüístics i socials,

utilitzades tradicionalment com a llengües per les persones amb discapacitat auditiva i sordcegues signants.

Font: Ministeri de Drets Socials i Agenda 2030.
“Estratègia espanyola sobre discapacitat 2022-2030”.
<https://www.siiis.net/documentos/ficha/574700.pdf>

M

Malalties rares

Malaltia que afecta menys de 5 persones per cada 10.000 habitants. Moltes són cròniques i degeneratives i tenen unes característiques pròpies: comencen quan la persona és jove, produeixen dolors constants, dificultats sensorials, intel·lectuals o del moviment.

Font: Reial Patronat sobre Discapacitat. "Glossari sobre discapacitat".

<https://www.rpdiscapacidad.gob.es/discapacidad-derechos-humanos/glosario-y-datos-sobre-discapacidad.htm>

Mobilitat

Capacitat o facilitat de moviment.

Font: Reial Patronat sobre Discapacitat. "Guia d'estil sobre discapacitat per a professionals dels mitjans de comunicació".

<https://www.cedid.es/es/buscar/Record/544014>

N

Sexe binari/no binaris

És una perspectiva subjectiva que cada persona té sobre el seu propi gènere fora del binarisme de gènere. És una persona que no se sent identificada ni com a dona ni com a home.

Font: Acadèmia de Cinema. “Llenguatge inclusiu per a cineastes que volen comptar amb i tota la societat”.

Normalització

Principi en virtut del qual les persones amb discapacitat han de poder portar una vida normal, accedint als mateixos llocs, àmbits, béns i serveis que són a disposició de qualsevol altra persona.

Font: Ministeri de Drets Socials i Agenda 2030. “Estratègia espanyola sobre discapacitat 2022-2030”.

<https://www.siiis.net/documentos/ficha/574700.pdf>

O

Ocupació amb suport

Conjunt d'accions d'orientació i acompanyament a persones amb discapacitat que fan les preparadores laborals en el lloc de treball, prestades per preparadors laborals especialitzats, que tenen per objecte facilitar l'adaptació social i laboral de treballadors amb discapacitat amb especials dificultats d'inserció laboral en empreses de mercat ordinari de treball en condicions similars a la resta dels treballadors que exerceixen llocs equivalents.

Font: Ministeri de Drets Socials i Agenda 2030. "Estratègia espanyola sobre discapacitat 2022-2030".

<https://www.siiis.net/documentos/ficha/574700.pdf>

P

Paràlisi cerebral

És una discapacitat produïda per una lesió al cervell que afecta la mobilitat i la postura de la persona, limitant la seva activitat. Aquesta discapacitat pot anar acompanyada d'una discapacitat sensorial o intel·lectual en major o menor grau, per això ens referim a la paràlisi cerebral com una pluridiscapacitat.

Font: ASPACE. "Paràlisi cerebral. Què és?".

[https://aspace.org/que-](https://aspace.org/que-es#:~:text=Però%20%C2%BFqu%C3%A9%20es%20la%20par%C3%A1lisi,la%20persona%2C%20limitant%20la%20seva%20activitat)

[es#:~:text=Però%20%C2%BFqu%C3%A9%20es%20la%20par%C3%A1lisi,la%20persona%2C%20limitant%20la%20seva%20activitat](https://aspace.org/que-es#:~:text=Però%20%C2%BFqu%C3%A9%20es%20la%20par%C3%A1lisi,la%20persona%2C%20limitant%20la%20seva%20activitat).

Prejudici

És una opinió o idea, en general d'índole negativa, que ens hem format sobre alguna cosa o algú de manera

anticipada, sense base i sense el degut coneixement.

Font: Acadèmia de Cinema. "Llenguatge inclusiu per a cineastes que volen comptar amb i tota la societat".

Pobresa

La Unió Europea ha definit la pobresa com "la situació de persones, famílies i grups, els recursos econòmics, socials i culturals dels quals són tan limitats que els exclouen de la manera de vida que es considera acceptable a la societat en què viuen".

Font: European Anty Poverty Network. L'estat de la pobresa. Seguiment dels indicadors de l'Agenda UE 2030".

https://www.eapn.es/estadodepobreza/ARXIU/documentos/13_Informe_AROPE_2023_completo.pdf

Pobresa infantil

Fa referència al percentatge de població menor de 18 anys que viu a les llars en risc de pobresa. Més d'una quarta part de la població menor de 18 anys resideix a llars amb ingressos inferiors al llindar de pobresa (27,8%). En termes absoluts, a Espanya hi ha més de 2,2 milions de menors en risc de pobresa.

Font: European Anty Poverty Network. L'estat de la pobresa. Seguiment dels indicadors de l'Agenda UE 2030".

https://www.eapn.es/estadodepobreza/ARXIU/documentos/13_Informe_AROPE_2023_completo.pdf

Pobresa severa

Agrupa les persones que viuen a llars amb ingressos extraordinàriament baixos. En termes operatius, per definir qui hi són i calcular la mida del grup resultant, en aquest informe es defineix un límit d'ingressos equivalent al 40% de la mitjana de la renda per unitat de consum de la població. És a dir, es consideren en pobresa severa les persones que ingressen menys de 2/3 dels ingressos del llindar de pobresa. La mitjana d'ingressos per unitat de consum de la població el 2022 és de 16.813€. Per tant, estan en pobresa severa totes aquelles persones que viuen a les llars

els ingressos dels quals són inferiors a 6.725€ a l'any (560€ al mes).

Font: European Anty Poverty Network. L'estat de la pobresa. Seguiment dels indicadors de l'Agenda UE 2030".

https://www.eapn.es/estadodepobreza/ARXIU/documentos/13_Informe_AROPE_2023_completo.pdf

Psicomotricitat

Relació entre l'activitat psíquica i la funció motriu del cos humà.

Font: Reial Patronat sobre Discapacitat. "Guia d'estil sobre discapacitat per a professionals dels mitjans de comunicació".

<https://www.cedid.es/es/buscar/Record/544014>

R

Racisme

És la teoria segons la qual un grup seria superior a altres de diferents races o ètnies.

El racisme procura un ordre jeràrquic entre els grups ètnics per tal de justificar els privilegis i els avantatges del grup dominant blanc. És a dir, la deshumanització dels grups racialitzats.

Font: Acadèmia de Cinema. “Llenguatge inclusiu per a cineastes que volen comptar amb i tota la societat”.

Refugiat/da

Una persona refugiada no ho és per decisió pròpia. En la majoria dels casos són persones com tu i com jo, però que han hagut d'escollir entre un taüt i una maleta, que s'han vist obligades a fugir del país per patir

persecució per motius de raça, religió, nacionalitat, opinions polítiques, gènere o orientació sexual. Moltes són víctimes de tràfic o de conflictes armats.

Font: CEAR. “Persona refugiada”.

<https://www.cear.es/persona-refugiada/>

S

Salut mental

El concepte està relacionat amb la promoció del benestar, la prevenció de trastorns mentals i el tractament, la rehabilitació i la recuperació de les persones afectades. Es pot dir, per tant, que la salut mental és un aspecte més del benestar de cada persona, cosa que hem de cuidar, parar atenció i afrontar si cal. Tothom té possibilitats de tenir un trastorn mental. De fet, segons l'Organització Mundial de la Salut, una de cada quatre persones presentarà un trastorn mental al llarg de la vida. Al contrari del que se sol pensar tenir un

problema de salut mental no impedeix tenir una vida plena, aconseguir una feina, formar una família o gaudir de qualsevol aspecte de la vida.

Font: Confederació Salut Mental. Salut Mental Espanya.

https://www.eapn.es/estadodepobreza/ARXIU/documentos/13_Informe_AROPE_2023_completo.pdf

Síndrome de Down

És la causa principal de discapacitat intel·lectual i l'alteració genètica humana més comú. Aquesta anomalia cromosòmica no es considera una malaltia. Les persones amb Síndrome de Down mostren algunes característiques comunes per a cada individu és singular, amb una aparença, personalitat i habilitats úniques. Amb la deguda estimulació, poden estudiar, treballar i viure de

forma autònoma amb els suports necessaris.

Font: Down Spain. "Síndrome de Down". <https://www.sindromedown.net/lf/sindrome-down/>

Sistema Braille

El 1825, Luis Braille va idear el seu sistema de punts en relleu: el sistema braille, també conegut com a cecografia, aporta a les persones cegues una eina vàlida i eficaç per llegir, escriure, accedir a l'educació, a la cultura i a la informació sense necessitat de veure, guiant-se només pel tacte.

Font: ONZE. "El Braille: lectura, aprenentatge, alfabet i signes". <https://www.once.es/servicios-sociales/braille>

Sordceguesa

És una discapacitat que resulta de la combinació de dues deficiències sensorials (visual i auditiva), que genera a les persones que la pateixen problemes de comunicació únics i necessitats especials derivades de la dificultat per percebre de manera global, conèixer, i per tant interessar-se i desenvolupar-se al seu entorn.

Font: Associació de Persones Sordcegues d'Espanya. "Sordceguesa. Definició".
<https://www.asocide.org/personas-sordociegas/definicion/>

Subtitulat

Servei de suport a la comunicació. El subtitulat és el conjunt de tècniques que serveixen per presentar de forma escrita del contingut

sonor i verbal, per exemple, d'un noticiari. Els professionals poden fer el subtitulat en directe, semidirecte o gravat.

Font: Confederació Espanyola de Famílies de Persones Sordes (FIAPAS). "Implant coclear".
<https://www.fiapas.es/que-es-la-sordera>

T

Transgènere

És la paraula d'on sorgeix l'abreviatura trans. Està comunament acceptada, però, és preferible fer servir “trans”.

Font: Acadèmia de Cinema. “Llenguatge inclusiu per a cineastes que volen comptar amb i tota la societat”.

Transexuals

És un terme que deriva de la comunitat mèdica i de la psicològica. És un terme que no s'ha d'usar a no ser que la mateixa persona s'autodesigni com a tal.

Font: Acadèmia de Cinema. “Llenguatge inclusiu per a cineastes que volen comptar amb i tota la societat”.

Transfòbia

Fa referència a la fòbia, por, així com les actituds negatives envers les persones trans, transgènere o transsexuals.

Font: Acadèmia de Cinema. “Llenguatge inclusiu per a cineastes que volen comptar amb i tota la societat”.

Trastorn de l'Espectre de l'Autisme

És una condició d'origen neurobiològic que afecta la configuració del sistema nerviós i el funcionament cerebral. Acompanya la persona al llarg de la seva vida i afecta, fonamentalment, dues àrees del funcionament personal: la comunicació i interacció social, i la flexibilitat del comportament i del pensament.

Font: Confereació Autisme Espanya. "Què és l'autisme". <https://autismo.org.es/el-autismo/que-es-el-autismo/>

U

Usabilitat

Qualitat de la pàgina web o del programa informàtic que són senzills d'usar perquè faciliten la lectura dels textos, descarreguen ràpidament la informació i presenten funcions i menús senzills, per la qual cosa l'usuari troba satisfetes les consultes i còmode el seu ús.

Font: Reial Patronat sobre Discapacitat. "Guia d'estil sobre discapacitat per a professionals dels mitjans de comunicació".

<https://www.cedid.es/es/buscar/Record/544014>

V

Vida independent

És la situació en què una persona amb discapacitat pren les seves pròpies decisions i participa a la seva comunitat.

Font: Ministeri de Drets Socials i Agenda 2030.
“Estratègia espanyola sobre discapacitat 2022-2030”.

apropa

cultura
una porta
a la inclusió

Segueix-nos a les xarxes socials i visita'ns a la
[nostra web](#)

